

Premín[®]

Cesta k Vaší trofeji...

NEWSLETTER 01/2022

www.sparkata.cz

VĚTŠÍ VYUŽITÍ SENA PŘI ZIMNÍM KRMENÍ SRNČÍ ZVĚŘE

Srnčí zvěř je naší nejrozšířenější přežvýkavou spárkatou zvěří a při zajištění její výživy v období nouze musíme brát v první řadě v úvahu, že přijímanou potravu tráví s pomocí předžaludků. Ať už použijeme výraz o výživě zvěře krmení nebo příkrmování, je to úplně jedno, důležité je, co a jakým způsobem dáváme do krmelce. V zákoně o myslivosti je uvedeno: “ Uživatel honitby je povinen provozovat krmelce, zásypy, slaniska a napajedla a v době nouze zvěř řádně příkrmovat“. Doba nouze zákonodárce správně nespecifikuje, protože je to velice široký pojem. Doba nouze se liší v závislosti na přírodních podmínkách honiteb, nadmořské výšce, potravní nabídce v dané lokalitě a tato nabídka se může diametrálně lišit i v rámci jedné honitby. Sami uživatelé mohou mít různé představy o době nouze. Je zapotřebí použít obyčejný selský přístup, rozmyslet si co chceme v péči o zvěř dělat, co můžeme zajistit a pak se snažit to uskutečnit.

V tomto článku bych se rád zaměřil na větší možnost využití sena v krmné dávce u srnčí zvěře. Seno je základní krmnou surovinou. Bohužel ale udělat takové seno, aby ho srnčí zvěř žrala v míře dostatečné je problém. U nás doma dělal seno vždy tchán a srnčí zvěř ho víceméně brala, byť ne

Sekanina z kvalitního sena

Fotopast k inventuře zvěře

v množství, jaké bych si představoval. Je to již pár let, co si seno musím dělat sám a nemohu přijít na to, kde dělám chybu, protože jeho atraktivita pro zvěř byla malá. Je pravdou, že základním parametrem pro příjem sena srnčí zvěří krom jeho kvality, alespoň v podmínkách naší honitby, je výška sněhové pokrývky. Seno je zajímavé pro srnčí zvěř až od určité výšky sněhu, která leží po určitou dobu. Protože mám krmelce v 700 m.n.v., tak mívám kolem krmelce vyšší sněhovou pokrývku po 3–4 měsíce každým rokem. Předě dvěma lety jsem chtěl vyzkoušet recept některých starších myslivců i Pavla Scherera, kdy pomůže zvýšit příjem sena jeho nakrácení na krátkou řezanku. Připravil jsem si malou

Srniec u krmelce

Kvalitní seno v krmelci

kupku normálního lučního sena na betonovou podlahu u nás doma ve stáji a nastartoval obyčejnou sekačku na trávu. Sekačka měla z kupky sena nadělat krátkou řezanku. Asi jsem moc pospíchal na výsledek a sekačce dal velké sousto. Namísto krátké řezanky se ustříhly střížné šrouby a nůž ze sekačky mě honil po stáji. Po tomto prvním neúspěchu jsem již v tu zimu nic jiného nezkoušel. Shodou okolností jsme v loni v práci zakoupili malý samostatně stojící kladívkový šrotovník. Sice je určený primárně na obiloviny, ale po drobných úpravách ho je možné použít i na pošrotování sena.

Abych šel úspěchu naproti, dal jsem si loni v létě větší práci s výrobou sena než normálně. Na naší zahradě jsem posekal zahradní sekačkou (tou samou co se mi rok před tím nepodařilo nakrátit seno ve stáji) velice mladou otavu jetelotrávy. Abych neměl ztráty nejkvalitnějších lístečků při sušení, tak jsem v kruhové jízdně na písku roztáhnul plachty a na nich rozprostřel nasekanou hmotu. Za jedno odpoledne jsem nasekal kolem 400 kg čerstvé mladé jetelotrávy

Připravená krmá směs Odměna od srnce

a mohu říci, že je to bylo hodně košů a hodně běhání. Sušení tohoto sena jsem dělal v rámci své dovolené, kterou jsem trávil doma na statku. Mohu-li zhodnotit tento způsob sušení, tak je to velice dobrý postup, ale má svá pravidla. Seno se musí často obracet, protože se na plachtách odspodu zapařuje a já jsem ho obracel denně asi 6x. Blíží-li se přeháňka, nebo jsou noci s velkou rosou, jednoduše plachty se senem překryjete tou samou plachtou napůl. Po několik dnech, kdy bylo seno suché, jsem ho nacpal do jutových pytlů od ova, zavázal je a dal na půdu na kůlně, k ostatnímu senu, co máme pro koně a býky. Ač se to nezdá, tak sebevíce namačkané seno ve velkém jutovém pytli má hmotnost v průměru jen 4 kg. Oproti standardnímu způsobu sušení je toto o dost náročnější, výsledkem je ale vysoce kvalitní seno, které srnčí zvěř bude ráda brát. Abych zdokumentoval kvalitu sena, nechal jsem si v naší firemní laboratoři udělat základní rozbor živin. V tabulce jsou hodnoty dvou druhů sen, které jsem v uplynulé krmné sezoně používal. První je kvalitní jetelotrávní seno, jehož přípravu jsem popsal a druhé je klasické luční seno z otavy, které děláme standardně pro naše domácí zvířata. Z porovnání je jednoznačně vidět, že dát si práci s přípravou kvalitního sena má smysl a že jeho živiny jsou na úrovni velice dobré granule vyrobené ve výrobně krmiv.

Srovnání obsahu živin dvou druhů sen:

Musím uvést, že se synem staráme o dva krmelce, syn má svůj krmelec kilometr od mého, ale ten jeho je o 100 m.n.v. níže. Spolupráce více osob je vždy výhodou,

Suroviny pro přípravu směsi a výsledná směs

Příprava sena do pytlů na uskladnění

protože si můžeme navzájem pomoci kontrolovat krmelce a krmit pravidelně. Také je v našem případě dobré, když už do krmelců nedojedeme terénním autem, tak použijeme traktor, který si syn před pár lety zakoupil. Možnost pravidelně doplňovat krmelce a ještě komfortním způsobem je velice důležitá,

krmnou sezonu a ks srnčí zvěře 80 – 100 kg. Je to za podmínek zásobníkového samokrmítka, klidu u krmelce a sněhové pokrývky kolem 4 měsíců. Počet zvěře je celkem dobře možný spočítat s využitím fotopastí u krmelce a spotřebu krmiva člověk ví, podle toho co do krmelce donesl.

Loni jsme koncem října začali dělat krmnou směs na bázi krátké sekaniny sena, celého ovsu a minerálních granulí, které dodají zvěři nezbytné minerální látky. Krátkou sekaninu jsme dělali s pomocí malého šrotovníku se sítím o velikosti děr 10 mm. Musím říci, že tímto způsobem jsme skutečně připravili pěknou krátkou sekaninu, nebyl to žádný prach. Výkon výroby sekaniny je přímo úměrný použitému zařízení. Na našem šrotovníku, který je určen především na obilí, jsme měli výkon 4 napěchované jutové pytle za

	Protein	ADF	NDF	Hrubá vláknina
Kvalitní jetelotravní otava	16,35 %	28,9 %	41,2 %	24,8 %
Normální luční otava	8,51 %	37,3 %	54,9 %	29,9 %

a to proto, aby naše snaha rychle neochladla. Pamatuji si roky, kdy jsem se pěšky brodil sněhem po kolena s baťohem na zádech do krmelce několikrát týdně třeba i dva měsíce v kuse. Bylo to pro mne vyčerpávající a dnes už bych na to ani neměl síly. Odměnou toho ale byla osobní spokojenost s tím, že má péče o zvěř byla dobrá a také ubylo pár tělesných kil. Krmelce jsme loni založili jako vždy zkraje září, a to ovšem. Pak jsme čekali na dobu, kdy začne srnčí zvěř krmelce navštěvovat pravidelně a také pravidelně brát krmivo. U nás loni na podzim již koncem října zvěř brala oves pravidelně a ve větším množství. Mám z minulých let vyzorované, že když jsem krmil celou krmnou sezonu pouze jadrným krmivem či směsí jadrných krmiv a granulí, tak mně vycházela spotřeba na

hodinu. Nebyl to nějaký veliký výkon, ale pro potřeby dvou krmelců to stačilo. Míchání sekaniny sena, ovsu a minerálních granulí jsme založili do krmelců a průběžně doplňovali, aby nebylo dne, kdyby byl krmelec prázdný. Jen tímto způsobem je srnčí zvěř schopna využít živiny krmiva správným způsobem

Sekačka na trávu

Směsná krmná dávka v korytě

a krmivo ji neubližuje. Výhodou popsané směsky je, že zvířet přijímá především seno a jádro je jen doplňkem. Musím říci, že jsem byl překvapen, jak srnčí zvířet směsku se senem z kvalitní mladé otavy jetelotrávy, kterou jsme si připravili, ochotně brala. Naše zásoby tohoto sena se rychle tenčily a koncem roku jsme měli zkrmeno, bylo to celkem 25 velkých jutových pytlů našlapaných senem. S prvním sněhem, protože dříve to nemá smysl, jsme dali také toto kvalitní seno do jeslí. Jeho spotřeba byla malá, a to asi především tím, že tohoto sena dost zvířet sežrala už v míchanici z koryta. Protože jsme měli koncem loňského roku již kvalitní seno zkrmeno, použili jsme do naší míchanice sekaninu z naší normální otavy lučního sena. Toto luční seno se trochu hůře šrotovalo, protože mělo delší stonky a také tam byl po našrotování malý podíl senného prachu. Tuto směsku zvířet brala očividně méně ráda, přesto ji žrala pravidelně, jen v menším množství. Musím ale uvést, že při přechodu na směsku s méně kvalitním senem na začátku tohoto roku byla u nás obleva, kdy slezlo i hodně sněhu. To mělo vliv na návštěvnosti u krmelce. Po dvou týdnech zase nachumelilo, zvířet se vrátila ke krmelci a brala směsku jako před tím, jen v menším množství. Se směskou sekaniny, ovsu a minerálních granulí jsme vydrželi až do konce dubna, jen s jarní oblevou jsme míchali více ovsu, aby směska byla pro zvířet více atraktivní, kdy vylézala z pod sněhu stará tráva, na kterou zvířet ráda chodila. Jakmile začala růst tráva nová, zvířet

nám přestávala ke krmelci chodit úplně. Velice by mne zajímalo, jak by byla směska sekaniny a obilí přijímána v místech beze sněhu, to ale u nás nejsem schopen zjistit. V každém případě je možné ovlivnit atraktivitu směsky tam kde není sníh vyšším podílem obilí, tak kde sníh leží, je možné dát obilí méně a více sena. Pro představu uvádím hodnoty, jakou jsme měli se synem spotřebu krmiv v průměru na jeden krmelec a poslední krmnou sezonu: 100 kg sena (50 kg vysoce kvalitního a 50 kg normálního), 400 kg ovsu a 40 kg minerálních granulí. Kdybych krmil jen obilím, tak v počtu zvířet, co jsem u krmelce měl, tak bych namísto 540 kg směsky se senem na krmelec zkrmil kolem 1800 kg obilí.

U krmelce, kam je srnčí zvířet zvyklá pravidelně chodit si můžete udělat velice jednoduše inventuru zvířet. Srnce jednoduše spočítáte v období, kdy jim již více rostou parůžky a počet srn musíte kvalifikovaně odhadnout, podle poměru pohlaví, jaké u vás máte. Krmíte-li podobným způsobem v celé honitbě a máte-li dostatek krmelců, pak si uděláte dobré sčítání zvířet. Nebude určitě úplně přesné, protože příroda a zvířet je chytřejší než my a nikdy nebudeme o ní vědět dost, ale pro početnosti je to úplně dostačující. Když používáte stejný druh krmiva v celé honitbě a stejný způsob předkládání, pak stačí si udělat monitorinku u dvou krmelců a podle spotřeby krmiva se dopočítáte počtu i u ostatních krmelců.

Uložení nasekané trávy na plachty

Po skončení krmné sezony je nezbytné provést řádné vyčistění krmelce, jeho okolí a také desinfekci. Krmíte-li popsáním způsobem, máte zvěř u krmelce koncentrovanou celou zimu a asanace s desinfekcí je nezbytná. Tím, že jsme měli zvěř zvyklou chodit ke krmelci pravidelně již na podzim, srnci se nám odvděčili a nechali nám v korytech čtyři parůžky.

Závěrem bych shrnul, že připravit si kvalitní seno, jako základní krmnou surovinu pro srnčí zvěř, není jednoduché. Ale vynaložené úsilí se více než vyplatí, má to jen samé klady a pozitiva. Přeji všem mnoho úspěchů a zdaru při přípravě sena.

Ing. Ondřej Faltus, VVS Verměřovice

Kladívkový šrotovník

Kontrola krmelce

AKCE VVS

V letošním roce jsme se zúčastnili několika akcí věnovaných spárkaté zvěři. V květnu, jako již tradičně, jsme vystavovali v Lysé nad Labem v rámci výstavy NATURA VIVA. Tato výstava se věnuje myslivosti, rybářství a včelařství. Začátkem srpna jsme navštívili mezinárodní konferenci pořádanou Mezinárodní asociací chovatelů zvěře IDUBA, pořádané tradičně v Lotyšsku v Deerpark More nedaleko Rigy. Tato akce je setkáním chovatelů jelenovitých z celé Evropy a zahrnuje jak odbornou, tak společenskou část. Poslední letošní akcí byla účast v září v chorvatském Osijeku na 10. mezinárodní konferenci o biologii jelenovitých. Tako konference se koná každé 4 roky, vždy v jiném státě. Na konferenci bylo předneseno několik desítek prezentací vědců z celého světa a součástí konference byla exkurze do národního parku Kopački Rit. Ondřej Faltus

Katedrála v Osijeku

Deerpark More

Národní park Kopački Rit

Agrobiotehnologická fakulta v Osijeku

Natura Viva 2022

Minerální krmiva sypká

Premín® SRNEC je speciálním sypkým minerálním krmivem pro srnčí zvěř, obsahujícím makroprvky vápník, fosfor, sodík, hořčík, stopové prvky měď, mangan, zinek, selen, jod, kobalt a vitamíny A, D3, E a C. Vitamin C je důležitý pro správný a kvalitní vývoj kostí a tvorbu kolagenu a srnčí zvěř je výjimečná tím, že si ho nedokáže vyrobit sama ve svém vlastním těle. Míchá se 4% do krmné směsi pro srnčí zvěř.

Premín® JELEN, DANĚK je sypké minerální krmivo pro jelení a dančí zvěř. Obsahuje makroprvky vápník, fosfor, sodík, hořčík, stopové prvky měď, mangan, zinek, selen, jod, kobalt a vitamíny A, D3, E. Je obohaceno o hodnotné metabolity kvasinek *Saccharomyces cerevisiae*, které napomáhají zlepšovat stravitelnost krmiv, zlepšují využitelnost minerálních látek z přijatého krmiva a podporují dobrý zdravotní stav. Míchá se 4% do krmné směsi pro jeleny a daňky.

Premín® MUFLON je sypké minerální krmivo pro mufloní a veškerou dutorohou zvěř. Obsahuje makroprvky vápník, fosfor, sodík, hořčík, stopové prvky měď, mangan, zinek, selen, jod, kobalt a vitamíny A, D3, E. Je obohaceno o hodnotné metabolity kvasinek *Saccharomyces cerevisiae*, které napomáhají zlepšovat stravitelnost krmiv, zlepšují využitelnost minerálních látek z přijatého krmiva a podporují dobrý zdravotní stav. Dále obsahuje vitamin biotin a část zinku je zastoupena v organické, tedy biologicky využitelnější formě, obě aditiva napomáhají tvorbě rohoviny. Míchá se 4 % do krmné směsi pro mufloní zvěř.

Premín® SLANISKO II je nová generace sypkého minerálního krmiva, určeného jako náplň slanisek pro veškerou zvěř. Musí být ve slaniscích celoročně zvěři k dispozici. Obsahuje makroprvky vápník, fosfor, sodík, hořčík, stopové prvky měď, mangan, zinek, selen, jod, kobalt. V současné kulturní krajině je stále častěji zaznamenáván deficit minerálních látek pro spárkatou zvěř. Jen s dostatkem minerálií může zvěř ukázat svůj genetický a trofejový potenciál. Proto doporučujeme zaměnit podávání soli za Premín® SLANISKO II. Zajištění neomezeného přístupu k minerálním živinám je důležité pro všechny druhy spárkaté zvěře. Rozhodující je význam pro matky v době laktace a kojení mláďat. Jakmile se spárkatá zvěř naučí minerální slanisko navštěvovat, má to trvalý charakter a opakovaně se ke slanisku vrací a navštěvuje ho celoročně.

Tabulka složení

		Premín SRNEC	Premín JELEN, DANĚK	Premín MUFLON	Premín SLANISKO II	Premín MINERÁLNÍ GRANULE Parohatí	Premín MINERÁLNÍ GRANULE Dutorozí
	Jednotka						
Vápník	%	25	24,5	20	21	11	10
Fosfor	%	13	12,8	9	10,5	6,2	5
Sodík	%	9	9	3,5	10	4	1,8
Hořčík	%	2	2	2,2	5	1,1	1,3
Měď	mg	625	625	10	1250	280	12
Mangan	mg	3750	3750	750	6500	1690	400
Zinek anorg.	mg	3000	3000	1150	8000	1360	620
Zinek org.	mg			550			275
Jod	mg	50	50	20	80	22,5	10
Kobalt	mg	20	20	5	17	9	2,5
Selen	mg	13	13	6	25	5,6	3
Vitamin A	m.j.	250000	250000	200000		112500	100000
Vitamin D3	m.j.	100000	100000	35000		45000	17500
Vitamin E (alfat.)	mg	400	400	1350		180	675
Vitamin C	mg	2000					
Kvasinky			+	+			+
Biotin	mg			50			25

Granulovaná doplňková krmiva

Premín® směs PAROŽENÍ je granulovaná doplňková směs pro přežvýkavou spárkatou zvěř. Tento produkt neobsahuje žádné obiloviny nebo pícniny. Je to bílkovinný koncentrát, obsahující dva zdroje dusíkatých látek, a to ze sojového extrahovaného šrotu a z jeho by-pass varianty. Dále obsahuje samozřejmě makroprvky, mikroprvky a vitamíny.

Premín® směs PAROŽENÍ je vhodný doplněk pro ty chovatele, kteří používají své zdroje obilovin, ať již z vlastní produkce nebo nakoupené a potřebují krmnou dávku obohatit o zdroj dusíkatých látek a minerálních živin zároveň.

Dávkování tohoto produktu začíná na 10 % z hmotnosti krmiv, se kterými ho mícháte na začátku jeho přidávání. Postupně se jeho podíl zvyšuje na 15, 20 % a končí až na 30 %. Důležitou praktikou pro maximální využití živin z krmiva je aplikace míchanice každodenní nebo adlibitní, kdy se mohou mikroorganismy bachoru navyknout na krmivo a využívat ho zcela. V období používání našeho krmiva zásadně nedoporučujeme přestávky v jeho přidávání. Rozhodněte se v jakém období budete Premín® směs PAROŽENÍ používat a v této době přikrmujte maximálně zodpovědně!

Premín® směs MUFLON je granulované doplňkové krmivo s podobným účelem jako je Premín® směs PAROŽENÍ. Je koncipováno, aby vyhovovalo požadavkům muflonů a další dutorohé zvěře. Doporučené dávkování do směsi je 50 %. Obsahuje navíc od základních živin i vitamín biotin, hodnotné metabolity kvasinek *Saccharomyces cerevisiae* pro podporu činnosti bachoru a část zinku je v organické formě.

Tabulka složení

		Premín® směs MYSLIVECKÁ	Premín® směs BÍLKOVINNÁ	Premín® směs PROTEIN PLUS	Premín® směs PAROŽENÍ	Premín® směs MUFLON
	Jednotka					
Dusíkaté látky	%	11,2	16	22	31	19
Tuk	%	3,6	3,3	3	1,5	3,7
Vláknina	%	10	12	12,5	5,8	10
Popel	%	8	9,2	9,4	24,2	14,4
Vápník	%	1,2	1,5	1,5	5,3	2,7
Fosfor	%	0,9	0,9	0,9	3	1,7
Sodík	%	0,5	0,5	0,4	2	0,6
Hořčík	%	0,3	0,3	0,3	0,6	0,6
Měď	mg	25	27	31,8	138	6,7
Mangan	mg	170	175	178	770	100
Zinek anorg.	mg	134	137	145	630	160
Zinek org.	mg	-	-	-	-	66
Jod	mg	2	2	2	10	2,5
Kobalt	mg	0,9	0,9	0,9	4	0,7
Selen	mg	0,6	0,6	0,6	2,7	0,8
Vitamin A	m.j.	10000	10000	10000	50000	24000
Vitamin D3	m.j.	4000	4000	4000	20000	4200
Vitamin E (alfat.)	mg	16	16	16	80	160
Kvasinky	-	-	-	-	-	+
Biotin	mg	-	-	-	-	6

Granulované doplňkové krmné směsi jsou doplňková krmiva s optimálním složením jednotlivých komponentů s vyváženým poměrem bílkovin, minerálů, stopových prvků a vitamínů. Granulované doplňkové krmné směsi jsou určeny k výživě přežvýkavé spárkaté zvěře v přírodě v době nouze, ale také pro celoroční použití v oborních, zájmových a farmových chovech jako doplněk k objemným krmivům.

Premin® směs MYSLIVECKÁ pro celé období přikrmování

Premin® směs BÍLKOVINNÁ pro celé období přikrmování nebo v době parožení a březosti

Premin® směs PROTEIN PLUS v době parožení a březosti – vyšší obsah bílkovin, část ve formě bypass, podporuje růst parožní hmoty a vývoj plodů u matek

Aby byla krmiva využita zvěří efektivně, musí ji brát všechna zvěř pravidelně, tedy každý den. V oborních, farmových a zájmových chovech je možné krmiva zvěří dávkovat poměrně dobře, ve volnosti musíme doplňovat koryta často, lépe je využít zásobníková samokrmítka. Při používání granulovaných krmiv, ale i při použití samotného jádra nesmí od začátku do konce přikrmování zásoba krmiva dojít, korytko nesmí být nikdy prázdné. Při přerušování dávkování granulovaných či jaderných krmiv v době přikrmování může dojít k poruchám trávení!

Při dobrém způsobu přikrmování můžeme počítat s následující spotřebou:

Srňčí zvěř – 0,2 – 1 kg/den

Dančí zvěř – 0,75 – 1,5 kg/den

Jelení zvěř – 1 – 2 kg/den

Spotřeba krmiv je ovlivněna

- Způsobem předkládání krmiva
- Návykem zvěře na krmivo
- Teplotou, srážkami
- Sněhovou pokrývkou
- Obdobím roku

Navštivte náš nový web!

- nabídka krmiv
- zajímavé články
- videozáznamy z fotopastí

www.sparkata.cz

Slavíme výročí 50 let výroby!

[WWW.VVS.CZ](http://www.vvs.cz)

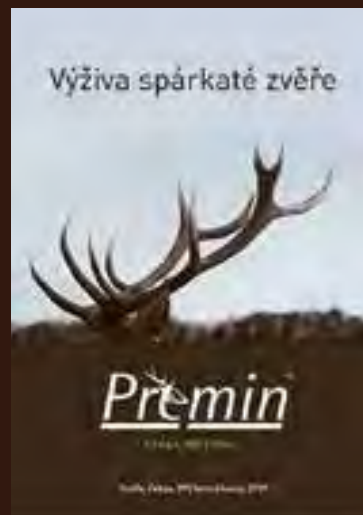
VÝROČÍ 50 LET VÝROBY
KRMIV VE VERMĚŘOVICÍCH
1970–2020

Odborné publikace o spárkaté zvěři

VVS Verměřovice se rozhodla uveřejnit na svém webu www.sparkata.cz své vydané odborné publikace. Stačí když v detailu produktu napíšete do poptávkového formuláře, že máte zájem o danou publikaci a my Vám jí pošleme v elektronické podobě na e-mail.

Důvodem pro zveřejnění je nabídka možnosti pro širokou odbornou veřejnost získat informace, které pomohou chovatelům přežvýkavé spárkaté zvěře v jejich práci.

Minerální krmiva granulovaná

Premín® MINERÁLNÍ GRANULE PAROHATÍ Obsahuje makroprvky vápník, fosfor, sodík, hořčík, stopové prvky měď, mangan, zinek, selen, jod, kobalt a vitamíny A, D3, E. Jeho využití je shodné jako u výrobků Premín SRNEC a Premín JELEN, DANĚK. Pouze dávkování je 9 % do krmné směsi. Forma produktu je granulovaná, proto ho využívají ti, kterým nevyhovuje sypká forma minerálních krmiv. Minerální granule se dobře mísí s celými zrny obilnin, neseperují se.

Premín® MINERÁLNÍ GRANULE DUTOROZÍ Použití je shodné jako Premín MUFLON, jen jeho doporučené dávkování je 8 % z krmné směsi. Výhody použití těchto minerálních granulí je stejný, jako u varianty pro parohatou zvěř, tedy při míchání s celými zrny obilnin dojde k dobrému promísení bez následné separace.

Význam minerálních látek pro zvěř

Z makroprvků se u přežvýkavců nejčastěji sleduje vápník, fosfor, hořčík, draslík a sodík. Za kritérium adekvátního přísunu vápníku je považován jeho podíl v kostním popelu. Při dostatečném obsahu vápníku v krmivu rozhoduje o intenzitě jeho vstřebávání především potřeba zvířete. Při nedostatku vápníku se omezuje příjem krmiva, zpomaluje se růst, kosti nejsou dostatečně mineralizovány a zvyšuje se nebezpečí vzniku krvácenin ve svalovině. Z celkového množství vápníku obsaženého v těle je 99 % v kostní tkáni (tedy i v paroží) a 1 % v ostatních tkáních a tělních tekutinách. Mezi mobilní frakcí kostního vápníku a krevním sérem probíhá intenzivní výměna. Vápník se podílí na udržování acidobazické rovnováhy v organismu, na zajištění přiměřené úrovně neuromuskulární dráždivosti a je nezbytný při srážení krve. Vápník je také hlavním prvkem v paroží, je obsažen zhruba ve 20 %. Při jeho nedostatku má paroží nízkou hmotnost, nízkou měrnou hustotu paroží a je náchylné k lámavosti.

Metabolismus fosforu je úzce propojen s metabolismem vápníku. Z fosforu obsaženého v těle je cca 90 % v kostní tkáni a 10 % v buňkách ostatních tkání. Je nezbytný pro energetické přeměny v organismu a pro udržení acidobazické rovnováhy. Jeho nedostatek snižuje chuť k přijímání krmiva, výrazný přebytek však rovněž škodí. Podobně jako u vápníku probíhá neustálá výměna fosforu mezi krví a kostní tkání. Důležitější než absolutní obsah vápníku a fosforu v krmné dávce je jejich správný vzájemný poměr, který by měl být cca 2:1. Obsah fosforu v paroží je kolem 9 %, tedy je druhým nejdůležitějším prvkem pro tvorbu paroží.

Hořčík je z krmiv využíván jen asi z 20 %. V kostní tkáni je z celkového hořčíku uloženo 60 – 70 %. Hořčík je součástí nebo aktivátorem řady enzymů, které se uplatňují v metabolismu energie a při přenášení nervosvalového podráždění. Při nedostatku hořčíku se reaktivnost svalových vláken zvyšuje a může dojít ke vzniku tetanických křečí. Hypomagnezémie někdy propuká po zahájení vegetace na jaře. V parožní tkáni je jeho obsah do 0,5 %.

Koncentrace sodíku v mimobuněčných tekutinách se udržuje v neměnném rozpětí. Dojde-li k jeho ztrátám, musí se z těla vyloučit také voda. Klesá objem krve a dochází ke svalovým křečím. Správné dávkování sodíku je důležité pro činnost srdce, vývin kostí, hospodaření organickými živinami i vodou a udržování acidobazické rovnováhy. Významně se podílí také na otupování kyselosti v batoru. Při nedostatku sodíku, běžném zejména v letním období, se zmenšuje příjem krmiva. Přebytek sodíku v krmné dávce zvířata snášejí poměrně dobře. Zdrojem sodíku a chloru je především krmná sůl, která je součástí sypkého minerálního krmiva pro použití do slanisek pro volný odběr zvěří.

Draslík je nutný pro metabolismus sacharidů, ovlivňuje svalové kontrakce, reguluje nitrobuňkový osmotický tlak, acidobazickou rovnováhu a reaktivnost protoplazmy na nervové impulzy. K sodíku má většinou antagonistický vztah. Krmiva rostlinného původu často obsahují draslíku více, než je optimální potřeba zvířat, proto se do krmiv nepřidává.

Také mnohé mikroelementy jsou pro zvířata nepostradatelné. Jejich nedostatek v půdě se projeví nedostatkem v krmivu. Železo je součástí bílkovinných přenašečů kyslíku hemoglobinu, myoglobinu a cytochromů i řady enzymů. Železem aktivované hydroxylázy ovlivňují tvorbu pojivových tkání. V objemných krmivech je vždy obsaženo více železa než potřebných 30 mg na 1 kg sušiny, jeho nedostatek se v praxi nevyskytuje. Měď je nenahraditelným krve tvorným prvkem, napomáhá mobilizaci železa a jeho vazbě do hemu. Mangan je součástí nebo ovlivňuje řadu enzymů. Vstřebávání manganu je nízké a je nepříznivě ovlivňováno vyšším obsahem vápníku, fosforu a železa v krmné dávce. Zinek má strukturní i katalytickou roli v metaloproteinech. Bílkoviny obsahující zinek jsou přítomny ve více než 160 enzymech. Jód je součástí tyroxinu. Při deficitu jódu mají zvířata zvětšenou štítnou žlázu, rostou pomalu a ukládají mnoho tuku. Selen působí společně s vitamínem E. Při jeho nedostatku je narušen antioxidační systém organismu. Kobalt je potřebný pro syntézu vitamínu B₁₂.

Proč vyměnit sůl ve slaniscích za minerální krmivo pro zvěř

Premin® SLANISKO II

Každý myslivec ví, že musí mít a provozovat slaniska se solí. Sůl je celoročně k dispozici, aby ji mohla zvěř brát, když potřebuje. Sodík obsažený v soli je velice důležitý pro správnou činnost organismu. Stejně tak ale zvěř potřebuje i další živiny, jako vápník a fosfor, tedy hlavní minerály pro rozvoj kostry a růst paroží. Dále zvířata potřebují hořčík, stopové prvky popř. vitamíny. Sypká minerální krmiva určená jako náplň slanisek toto splňují.

Zvěř má možnost získat minerální látky z rostlinné přirozené potravy. Tento zdroj je nejlepší, obsah minerálních látek v rostlinných pletivech ale závisí na obsahu minerálů v půdě. Dalšími způsoby, jak můžeme poskytnout zvěři minerální látky jsou nakoupená krmiva, která již minerály obsahují nebo minerální krmiva, která si myslivci zamíchají sami do své doma vyrobené krmné směsi. Poslední možností je využít sypká minerální krmiva, určená pro umístění do slanisek.

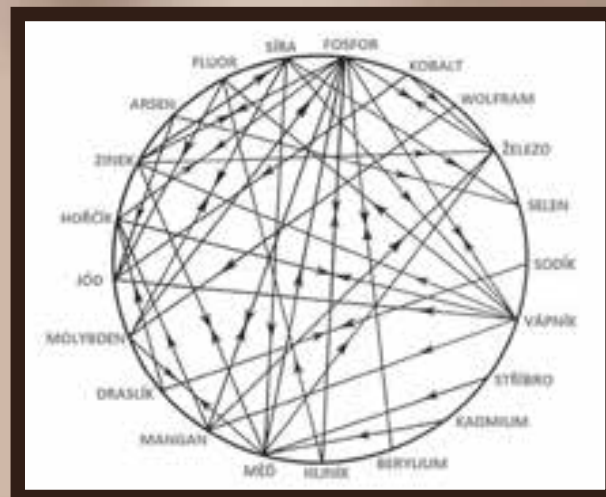
Minerální krmiva do slanisek obsahují samozřejmě sůl, jako zdroj sodíku, dále z makroprvků vápník, fosfor a hořčík. Také stopové prvky - měď, mangan, zinek, selen, kobalt a jód a jsou-li obsaženy vitamíny, pak většinou vitamin A, D3 a E.

Sůl je hlavním zdrojem sodíku i chloru. Po staletí je známo, že obsah sodíku v rostlinách je nízký, zvěř hledá přirozeně jeho zdroje. Z tohoto důvodu se sůl zvěři předkládá a k tomu je levná. Podle mnoha vědeckých výzkumů je pravděpodobně sodík jediná minerální živina, u které tělo zvířete je schopné rozpoznat její deficit a hledat zdroje pro její doplnění. V angličtině pro to existuje termín „Nutritional wisdom“, který by se dal volně přeložit jako výživová moudrost zvířete. Také chutnost soli je její velice důležitou charakteristikou, protože mnoho ostatních minerálů chutné nejsou. Z tohoto důvodu se sůl velice často také používá i jako nosič pro zamíchání ostatních minerálních surovin.

Které faktory ovlivňují příjem minerálních krmiv ve slaniscích zvěří?

- ▶ Druh zvěře a velikost těla
- ▶ Produkční či mimoprodukční stadium zvěře – růst mláďat, růst paroží, březost, kojení, říje apod.
- ▶ Fáze zralosti pícnin a dalších rostlinných zdrojů potravy zvěře
- ▶ Celkové množství přijímané sušiny krmné dávky
- ▶ Minulý a současný program předkládání minerálních krmiv zvěři
- ▶ Obsah minerálů v půdě
- ▶ Vzdálenost minerálního slaniska od vodního zdroje
- ▶ Počet slanisek, množství zvěře a dostupnost zvěře ke slaniskům
- ▶ Chuťové preference

Zvěř bere minerálie ze slanisek za předpokladu, že má jejich deficit, především sodíku, jak již bylo zmíněno. Důležitým faktorem ovlivňujícím odběr minerálních látek je stres. Při zvýšeném stresu roste potřeba minerálií. Taktéž je větší potřeba v případě výskytu patazítů nebo nějaké infekce u zvěře. V neposlední řadě musíme mít na zřeteli vzájemné vazby mezi minerálními látkami. Je-li v půdě či krmné dávce nadbytek nějaké minerální živiny, může to mít za následek vyšší potřebu jiné živiny. Vzájemné vztahy mezi minerálními živinami jsou velmi složité a přesně jsou znázorněny na minerálním kole.

Jaké mohou být důvody odmítání minerálního krmiva ve slanisku? Samozřejmě, když je něco nové, tak je to divné. Zvěř si na nový druh krmiva musí zvyknout. Doba návyku je velice rozdílná a záleží na mnoha faktorech. Je nutné dobu návyku přečkat a vydržet než zvěř začne minerální krmivo brát. V místech, kde slaniska již byla, je návyk rychlejší, při vybudování nových slanisek je návyk pomalejší. Ve volnosti může být návyk pomalejší než u zvěře za plotem. Důležitým momentem je ponechat kousek klasické kusové soli po určitou přechodnou dobu, společně s novým sypkým minerálním krmivem Premin® SLANISKO II, protože na sůl je zvěř zvyklá a také je chutnější a dlouhodobě ji preferuje před ostatními zdroji minerálních látek. Je samozřejmě důležité si prověřit, jaký obsah soli v minerálním krmivu, které dáváme do slanisek, je. Dalšími vlivy, které mohou být příčinou odmítání lízat minerální krmiva je dostatečné přijímané množství minerálií z přirozené potravy nebo vody. Množství obsahu minerálních látek v pastvě a další rostlinné potravě a ve vodě je přímo úměrné minerálnímu složení půdy. Přirozeně obsažené minerální živiny v krmivech jsou organismem lépe využívány, proto mají výhody ty lokality, kde je dostatek minerálních živin v půdě. Bohužel obecně je v přírodě nedostatek minerálních látek, je tedy nutné použít minerální krmiva v chovu, aby zvěř mohla ukázat svůj genetický a trofejový potenciál. Dalšími vlivy, které mohou zapříčinit odmítání minerálních krmiv ve slaniscích je mimoprodukční stav zvěře, tedy mimo dobu růstu paroží mimo dobu březosti, kojení apod., dále to mohou být vlivy ročních období. Také nízká úroveň bílkovin a energie krmné dávky zvěře je příčinou nižší potřeby minerálních látek.

Typy pro přechod od soli k minerálnímu krmivu v praxi:

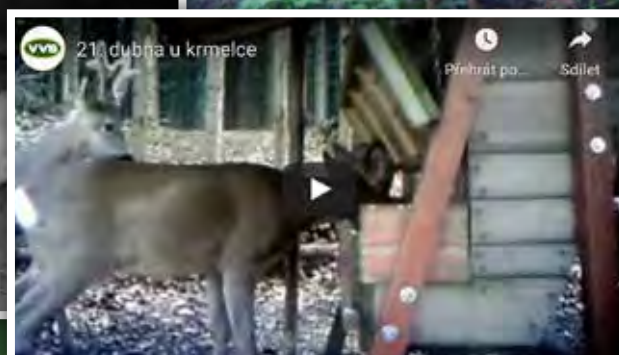
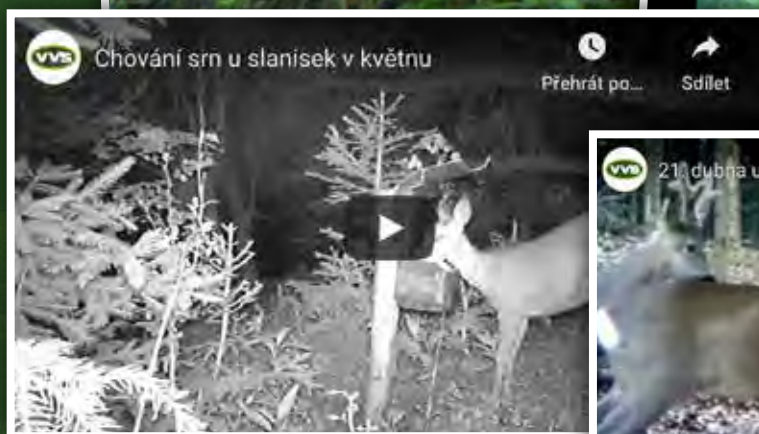
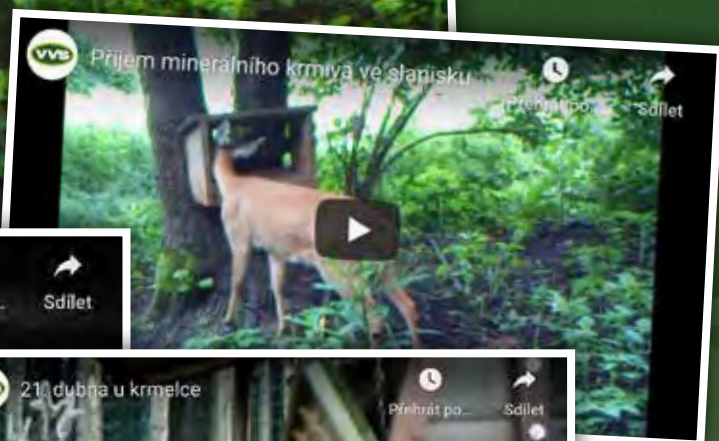
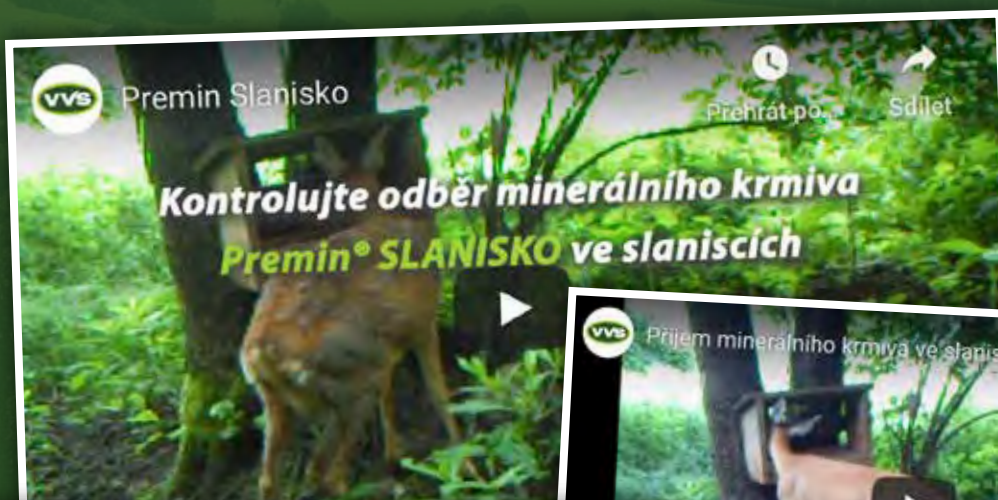
- ▶ Zpočátku dejte do slanisek menší množství sypkého minerálního krmiva
- ▶ Na minerální krmivo položte kousek soli, který je zvěř zvyklá brát, po návyku již kusovou sůl nedoplňujte
- ▶ Kontrolujte odběr minerálního krmiva ve slaniscích
- ▶ Jakmile zvěř začne pravidelně brát, slaniska doplňte větším množstvím
- ▶ Nedopusťte, aby minerální slanisko bylo někdy prázdné
- ▶ Provozujte dostatečný počet minerálních slanisek, musí mít k nim přístup všechna zvěř po celý rok, nejlépe je vytvořit si síť slanisek, kterou si zakreslíte do mapky
- ▶ Udržujte minerální krmiva ve slaniscích čistá od špíny a trusu

Minerální slaniska by měla být chráněna proti působení deště, aby nedocházelo v rychlému vyplavení živin, které by se mohly rozpustit. Když zvěř líže minerální krmivo se solí, má větší potřebu vody, zdroje vody by tedy měly být k dispozici. Typ a velikost minerálního slaniska musí vyhovovat druhu zvěře, které slaniska navštěvuje. Samci v době růstu paroží jsou na paroží v lýči citliví a k nevhodně řešenému slanisku mohou odmítat chodit, aby si paroží neporanili. Chovatelé zvěře jak ve volných honitbách, tak v oborách, popř. na farmách nebo v zájmových chovech musí vybudovat dostatečnou síť slanisek, kterou přizpůsobí dané lokalitě a potřebám zvěře. Minerální slaniska nedoporučujeme umísťovat přímo na krmelce z důvodu větší koncentrace zvěře a tedy i většího rizika přenosu parazitů.

Praktické ukázky různých druhů slanisek. Jejich provedení není důležité. Rozhodující je funkčnost.

NAVŠTIVTE NA NAŠEM WEBU **SPARKATA.CZ** VIDEO SEKCI FOTOPASTI

www.sparkata.cz/fotopasti

VVS Verměřovice s.r.o.
Krmivářská 225
561 52 Verměřovice

+420 465 642 670
GSM: +420 775 755 175
email: vvs@vvs.cz, www.vvs.cz